

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.002.03.2018

P/18/022

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk

T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05

lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/022 – Działalność samorządowych instytucji kultury
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Małgorzata Motylow, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/45/2018 z dnia 16 lutego 2018 r. Agnieszka Solecka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/76/2018 z dnia 11 kwietnia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Muzeum Gdańska, ul. Długa 46/47, 80-131 Gdańsk (dalej: „Muzeum”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Waldemar Ossowski, Dyrektor Muzeum od 16 listopada 2015 r. (dalej: „Dyrektor”). Wcześniej, tj. od 1 marca 1989 r. do 30 września 2015 r. Dyrektorem był Adam Koperkiewicz, od 1 października do 15 listopada 2015 r. – Grzegorz Szychliński, (dowód: akta kontroli str. 5-10)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach 2015-2017 Muzeum prowadziło działalność kulturalną, zgodnie z jego podstawowym celem statutowym, wynikającym z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej².

Muzeum zapewniło warunki organizacyjne, lokalowe i finansowe, które zabezpieczały realizację zadań statutowych. Muzeum rzetelnie opracowało i realizowało własną strategię organizowania, prowadzenia i rozwoju działalności kulturalnej, której założenia wpisują się w strategię organizatora, osiągając zaplanowane wskaźniki oraz wartości mierników. Ponadto opracowało i wdrożyło narzędzia kontrolingu w obszarze: budżetowania oraz kontroli realizacji budżetów. Muzeum aktywnie działało w celu pozyskania przychodów własnych, w tym wnioskowało o dofinansowanie ze środków będących w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: Minister KiDN). Rzetelnie i terminowo sporządzane były przez Muzeum plany finansowe. NIK zauważa natomiast, że nie sporządzono planu merytorycznego na 2016 r.

W latach 2015-2017 Muzeum podejmowało wszystkie aktywności wskazane w statucie, realizując zadania merytoryczne zgodnie z planem działalności przedłożonym organizatorowi. W 2017 r. nastąpił – w porównaniu do 2015 r. – wzrost podstawowych mierników działalności, w tym liczby organizowanych przedsięwzięć oraz odbiorców oferty kulturalnej. Do mierzenia efektywności swoich działań Muzeum wykorzystywało różne narzędzia, w tym Zrównoważoną Kartę Wyników (dalej: „ZKW”), a także cele, mierniki i wskaźniki określone w strategii. Oferta Muzeum była skierowana do różnych grup wiekowych odbiorców oraz do szkół i placówek oświatowych, o czym podmioty te były informowane na wiele

¹ Zgodnie z założeniami przy ocenie działalności zastosowano ocenę opisową.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 862, ze zm. - zwana dalej „ustawą o działalności kulturalnej”.

sposobów (m.in. ulotki, plakaty,, za pośrednictwem narzędzi elektronicznych). Jeden z obiektów Muzeum został przygotowany, a drugi jest w trakcie przygotowań do obsługi zarówno osób z niepełnosprawnością, osób w podeszłym wieku, jak i rodzin z małymi dziećmi. W pozostałych budynkach nie przeprowadzano prac budowlanych, które umożliwiłyby ich dostosowanie do potrzeb osób z ww. grup. Muzeum wykorzystywało nowoczesne technologie w ramach systemu sprzedaży biletów i towarów, narzędzia elektroniczne do informowania o ofercie, multimedia na wystawach. Muzeum oferowało zakup gadżetów promocyjnych, pamiątek, wydawnictw, a badając oczekiwania i preferencje odbiorców także karnety i bilety rodzinne.

W kontrolowanych latach Muzeum pozyskiwało środki finansowe na prowadzenie działalności kulturalnej i wydatkowało je zgodnie z przeznaczeniem, warunkami umów oraz efektywnie. Instytucja planowała i prowadziła działalność w zakresie i formach dostosowanych do możliwości finansowych. W badanym okresie Muzeum osiągało dodatni wynik finansowy, nie posiadało zobowiązań wymagalnych. Wydatkowanie środków związanych z udzielaniem zamówień publicznych odbywało się zgodnie z przepisami i w sposób gospodarny. Otrzymane dotacje celowe wykorzystano zgodnie z warunkami umów o dofinansowanie i rozliczono terminowo i rzetelnie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Warunki organizacyjne, lokalowe i finansowe prowadzenia działalności kulturalnej

Opis stanu
faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą Muzeum działało na podstawie trzech kolejnych Statutów³ uchwalonych przez Radę Miasta Gdańska, zgodnie z art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach⁴. Obowiązujące w badanym okresie Regulaminy Organizacyjne⁵ były nadawane przez Dyrektora po uzyskaniu opinii Prezydenta Miasta Gdańska oraz działających w Muzeum związków zawodowych i Stowarzyszenia Muzealników Polskich.

(dowód: akta kontroli str.11-85)

2. W skład struktury organizacyjnej Muzeum wchodziło 10 Oddziałów (13 obiektów). Dwa Oddziały: Oddział Dwór Artusa i „Twierdza Wisłoujście” posiadały po trzy obiekty, a dla Oddziału Głównego Muzeum Gdańska zaplanowano budowę nowego obiektu. Łączna powierzchnia użytkowa obiektów wynosiła 9.173,8 m² z tego powierzchnia wystawiennicza – 3.598,5 m², powierzchnia magazynowa – 351,4 m², powierzchnia biurowa – 955,3 m².

(dowód: akta kontroli str. 76-89)

3. Wszystkie użytkowane obiekty są zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków. Nie zostały ujęte w wykazie obiektów stanowiących własność samorządu terytorialnego, w których prowadzona jest, jako podstawowa, działalność kulturalna lub dla takiej działalności zostały wybudowane i nie mogą być przeznaczone do prowadzenia wyłącznie innej działalności podstawowej.

(dowód: akta kontroli str.86-89, 643-645)

³ Uchwała nr XXII/668/12 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie nadania nowego Statutu instytucji kultury pod nazwą: Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, uchwała nr XXI/583/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie nadania nowego Statutu instytucji kultury pod nazwą: Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, uchwała nr XLVI/1364/17 Rady Miasta Gdańska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie zmiany nazwy miejskiej instytucji kultury pod nazwą: Muzeum Historyczne Miasta Gdańska na Muzeum Gdańska oraz nadania nowego Statutu.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 720, ze zm.

⁵ Zarządzenie nr 4/2013 Dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Gdańska z dnia 3 kwietnia 2013 r., z 28 sierpnia 2014 r., zarządzenie nr 27/2016 r. z 11 lipca 2016 r.

4. Stan prawny obiektów był uregulowany – nie stanowiły one przedmiotu roszczeń własnościowych. Dziesięć z 13 budynków jest własnością Muzeum i znajdują się na gruntach przekazanych w użytkowanie wieczyste przez Prezydenta Miasta Gdańska. Pozostałe cztery budynki to:

- Stary Dom Ławy – Sień Ekonomistów (Oddział „Dwór Artusa”), użyczony na podstawie porozumienia zawartego z Polskim Towarzystwem Ekonomicznym Oddział Wojewódzki w Gdańsku,
- Oddział „Muzeum Nauki Gdańskiej”, oddany w użytkowanie na 25 lat przez Prowincję Zakonu Ojców Karmelitów pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie część kościoła pod wezwaniem św. Katarzyny w Gdańsku z przeznaczeniem na działalność muzealną,
- Oddział „Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku”, użyczony na czas nieokreślony na podstawie porozumienia zawartego z Zespołem Szkół Łączności w Gdańsku,
- Oddział „Kuznia Wodna”, użyczony na podstawie umowy z Gminą Miasta Gdańsk.

(dowód: akta kontroli str. 86-88)

5. Muzeum opracowało Strategię na lata 2016–2018, w której określono cele strategiczne w podziale na perspektywy właściciela, klienta, operacyjną oraz wiedzy i rozwoju. W perspektywie właściciela określono dziewięć celów strategicznych: wzrost frekwencji, przychodów, rozwój działalności w zakresie upowszechniania, działalności edukacyjnej, naukowej, wydawniczej, konserwatorskiej, współpracy międzynarodowej i wzrostu wartości pozyskiwanych zbiorów. Dla każdego z ww. celów⁶ określono co najmniej jeden miernik oraz wartości stanu wyjściowego miernika i jego poziomu zakładanego do osiągnięcia.

W perspektywie klienta określono siedem celów strategicznych⁷: poprawa komunikacji z odbiorcami oferty Muzeum na stronie internetowej poprzez media społecznościowe, skuteczne promowanie oferty całego Muzeum, wzrost rozpoznawalności marki, podnoszenie poziomu jakości oferty, zadowolenia odbiorców oferty i zwiększenie dostępności oferty dla osób niepełnosprawnych. Dla każdego z ww. celów określono po jednym mierniku, z tego dla czterech określono wartości stanu wyjściowego miernika i jego poziomu zakładanego do osiągnięcia.

W perspektywie procesów wewnętrznych określono pięć celów strategicznych⁸: poprawa komunikacji wewnętrznej, dostępności obiektów i ekspozycji, warunków lokalowych i magazynowych, zwiększenie przejrzystości i efektywności procedur, wzrost efektywności kosztowej prowadzonej działalności. Dla każdego z ww. celów określono po jednym mierniku, z tego dla czterech określono wartości stanu wyjściowego miernika i jego poziomu zakładanego do osiągnięcia.

W perspektywie wiedzy i rozwoju określono trzy cele strategiczne⁹: podnoszenie kompetencji merytorycznych pracowników, wzrost poziomu zadowolenia pracowników z pracy i wzrost wynagrodzeń. Dla każdego z ww. celów określono po jednym mierniku, z tego dla dwóch określono wartości stanu wyjściowego miernika

⁶ Wzrost frekwencji: prognozowana wartość w 2016 r. 356 tys. osób, osiągnięta 374 tys. osób, prognozowana w 2017 r. 384 tys. osób, osiągnięta 377 tys. osób, wzrost przychodów w 2016 r. z 12.462 tys. zł osiągnięty 15.986 tys. zł, w 2017 r. zakładany 13.757 tys. zł, osiągnięty 19.001 tys. zł, rozwój działalności w zakresie upowszechniania planowana liczba wydarzeń zakładana na 2016 r. 28 zrealizowano 27, zakładana na 2017 r. 45, osiągnięta 55, liczba lekcji muzealnych planowana na 2016 r. 549, zrealizowana 494, planowana na 2017 r. 543, zrealizowana 473, liczba wystaw zagranicznych planowana na 2016 r. 5 i wszystkie zrealizowano, planowana na 2017 r. 6, zrealizowano 1,

⁷ Poprawa komunikacji z odbiorcami (ruch na stronie www), miejsce w rankingu Facebooka na licie instytucji muzealnych Gdańska, liczba sprzedanych kametów - zostały osiągnięte.

⁸ Liczba wdrożonych procedur zakładana na 2016 r. - trzy, została osiągnięta, koszt na zwiedzającego zakładany na lata 2016 i 2017 odpowiednio 40,5 i 38,8 został zrealizowany.

⁹ Liczba pracowników z tytułem kustosza zakładana na 2017 r. 16, osiągnięto 13, zakładany wzrost wynagrodzeń osiągnięto.

i jego poziomu zakładanego do osiągnięcia. Strategia Muzeum wpisuje się w założenia „Strategii Rozwoju Miasta Gdańska 2030 Plus” budowania pozycji Gdańska jako międzynarodowego centrum kultury, urozmaicania oferty kulturalnej, zwiększanie dostępności kultury, pobudzanie rozwoju kreatywności i sztuki.

(dowód: akta kontroli str.90-130)

6. Ważnym elementem cyklu rocznego zarządzania strategicznego w Muzeum są przeglądy roczne strategii, połączone z aktualizacją celów wieloletnich oraz służące wstępnemu określeniu wartości planowanych w ZKW (celów ilościowych) na rok następny. Przeglądy roczne za 2016 i 2017 dokonane przez Konwenty Strategiczne nie zmieniły zapisów ZKW oraz nie zmieniły danych i celów ilościowych na poszczególne lata.

(dowód: akta kontroli str. 502-519)

Ponadto w ramach zadań podlegających kontroli zarządczej w Muzeum Gdańska zdefiniowane zostały dwa cele:

- zwiększenie ilości zwiedzających (miernikiem jest procentowy przyrost zwiedzających). W 2015 r. zakładano 1% wzrost osiągnięto 9,9%, w 2016 r. zakładano 1% wzrost, osiągnięto 5,7%, w 2017 r. zakładano 1,5% wzrostu, osiągnięto 1,4%;
- wzrost efektywności działania (miernikiem jest procentowy przyrost przychodów). W 2015 r. zakładano 1% wzrost, osiągnięto 4,5%, w 2016 r. zakładano 1% wzrost, osiągnięto 7,2%, w 2017 r. zakładano 1,5%, osiągnięto 17,4%.

Dyrektor wyjaśnił, że Muzeum Gdańska w odniesieniu do bieżących działań merytorycznych nie prowadzi oceny opłacalności projektów w rozumieniu finansowego zwrotu z inwestycji (ROI), ani przy użyciu statycznych czy dynamicznych metody finansowych. Wynika to bezpośrednio z art. 1 ustawy o muzeach: *Muzeum jest jednostką organizacyjną nienastawioną na osiąganie zysku, (...).* Muzeum Gdańska działa zgodnie z założeniem, że wyznacznikiem opłacalności projektów muzealnych jest korzyść społeczna, wynikająca z ich realizacji, mierzona przede wszystkim jakościowo, nie ilościowo. Korzyść ta może przyjąć różne formy, bezpośrednio lub długofalowo oddziałujące na odbiorców kultury m.in.:

- zwiększenie przestrzeni wystawienniczej udostępnionej zwiedzającym, tym samym zwiększenie dostępności gromadzonych i prezentowanych zbiorów;
- zapewnienie zabezpieczenia zbiorów i zabytkowych obiektów budowlanych przed degradacją, tym samym zachowanie ich dla obecnych i przyszłych pokoleń;
- pozyskanie nowych zbiorów, które Muzeum może zabezpieczyć i udostępnić zwiedzającym, tym samym zachowanie i udostępnianie ich dla obecnych i przyszłych pokoleń;
- opracowanie naukowe zbiorów, zwiększające poziom wiedzy o dziedzictwie kulturowym, rzemiosłach, tradycjach w zakresie regionalnym, krajowym i międzynarodowym, tym samym przyczynienie się do rozwoju społeczeństwa w zakresie wiedzy o przeszłości.

Natomiast w przypadku projektów inwestycyjnych realizowanych przez Muzeum Gdańska wykonywana jest ocena opłacalności projektów w oparciu o szereg analiz: analizę popytu zgłaszanego na produkty/usługi objęte projektem, bieżącego i przyszłego, analizę potrzeb inwestycyjnych oraz możliwych opcji technicznych, analizę długotrwałych efektów społecznych oraz analizę finansową projektu opartą

na projekcji przychodów dla wariantu inwestycyjnego i bezinwestycyjnego, badaniu kosztów operacyjnych oraz trwałości finansowej.

(dowód: akta kontroli str. 132-184, 502-518, 590-592, 620-631)

7. Muzeum sporządzało plany finansowe, a następnie sprawozdania finansowe z wykonania planu finansowego instytucji kultury wraz ze sprawozdaniem z realizacji planu przychodów i kosztów instytucji kultury, szczegółową realizacją planu kosztów, stanem należności i zobowiązań, wykonaniem funduszu wynagrodzeń i zatrudnienia, wykonaniem planu remontów, wykonaniem budżetu zadaniowego, informacją o stanie mienia komunalnego i opisową częścią z wykonania planu finansowego i zadaniowego.

Muzeum sporządzało sprawozdania merytoryczne z działalności w szczególności: gromadzenie zbiorów z podziałem na muzealia i zbiory dziedzictwa niematerialnego, opracowanie zbiorów, działalność wystawiennicza¹⁰, kierunek prac naukowo-badawczych, wydawnictwa, media elektroniczne i digitalizacja zbiorów, działalność edukacyjna¹¹, konserwacja zbiorów i obiektów, prace rekonstrukcyjne, działalność remontowa i inwestycyjna, działalność ogólnomuzealna, współpraca ze szkołami wyższymi i instytucjami naukowymi oraz kadry.

(dowód: akta kontroli str.221-231, 351-438)

8. W ustaleniach planu działalności brały udział funkcjonujące w Muzeum kolegia: Wystawiennicze i Wydawnicze oraz Rada Muzeum, która co roku opiniowała plan działalności. Przy tworzeniu oferty kulturalnej Muzeum kierowało się zasadami określonymi w Strategii. Wyznacznikiem był m.in. utrzymanie wysokiej jakości muzealnej oferty. Tematyka wystaw i wydawnictw służy realizacji zadania jakim jest kształtowanie tożsamości gdańszczan, głównie poprzez zapoznavanie mieszkańców z odległą i bliższą historią. Wydarzenia adresowane są do zróżnicowanych odbiorców i zależą również od możliwości finansowych Muzeum.

Przy tworzeniu oferty kulturalnej Muzeum współpracuje z innymi placówkami tego typu, jak również ze stowarzyszeniami twórczymi i Akademią Sztuk Pięknych, przy tworzeniu wydawnictw i przygotowaniu konferencji współpracuje z uczelniami, a przy tworzeniu oferty edukacyjnej ze szkołami, przedszkolami i klubami seniora.

(dowód: akta kontroli str. 439-455, 620-632)

9. Muzeum przygotowuje budżety dla wszystkich działów organizacyjnych, zadań i projektów. Ze względu na ujęcie w Zakładowym Planie Kont „zespołu 5”, dotyczącego podziału kosztów według typów działalności ustalono przykładowo dla roku 2017 następujące ośrodki kosztów:

- 1) dla działalności merytorycznej i podstawowej ośrodki kosztów ustalone zostały na poziomie obiektów oraz działów merytorycznych Muzeum, oraz struktury organizacyjnej: Dział Historii, Dział Edukacji, Dział Historii Sportu Gdańskiego, Dział Konserwacji Zabytków, Biblioteka, Dział Digitalizacji, Dział Inwentarzy Muzealiów,
- 2) koszty działalności administracyjnej i obsługi, wynagrodzeń z ZUS wynikających z zawartych z umów o pracę, marketingu i ochrony itp. związane z utrzymaniem Muzeum ujmuje się w podziale na działy: Dział Finansowo-Księgowy, Kancelaria, Dział Kadr, Dział Marketingu, Dział Programów Pomocowych, Dział Bezpieczeństwa, Samodzielne Stanowisko ds. Zamówień Publicznych, Dział Administracji, Dział Informatyczny, Dział Utrzymania, Dział Inwestycji.

¹⁰ wystawy czasowe i stałe, wystawy zewnętrzne (plenerowe), wystawy w innych muzeach i instytucjach.

¹¹ w tym edukacja dla dzieci i dorosłych, konkursy muzealne, happeningi edukacyjne, prezentacje i współpraca z grupami rekonstrukcyjnymi,

Muzeum wprowadziło system kontroli w zakresie realizacji planowanych zadań (budżet zadaniowy) związanych z utrzymaniem instytucji, jak i realizacją zadań merytorycznych.

Na potrzeby budżetu zadaniowego Muzeum prowadzi na kontach pozabilansowych (960 i 961) ewidencję kosztów i wydatków w podziale na następujące zadania zgodnie ze wzorem poniżej określonym przez Organizatora:

1) Utrzymanie Instytucji: wynagrodzenia (z tytułu umów o pracę), pochodne od wynagrodzeń (z tytułu umów o pracę), główne koszty utrzymania (amortyzacja, energia elektryczna, ciepła, woda i wywóz nieczystości, ochrona, czynsze, konserwacje i przeglądy, usługi porządkowe ZFŚS– koszty pośrednie), działalność administracyjna (pozostałe koszty związane z utrzymaniem Muzeum koszty pośrednie),

2) Działania merytoryczne: upowszechnianie kultury i poszerzanie oferty kulturalnej, edukacja kulturalna, zachowanie dziedzictwa kulturowego i badanie tożsamości, wydawnictwa oraz badania, szkolenia, konferencje.

W proces planowania, tworzenia i zatwierdzania budżetu włączeni są kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych, a efektem jest budżet instytucji składający się z budżetów poszczególnych jednostek organizacyjnych (działów administracji i Oddziałów merytorycznych), w zależności od prowadzonych przez nie zadań. W ramach przygotowania planu budżetu kierownicy jednostek przedstawiają dane na temat planowanych zadań i projektów oraz kalkulacje kosztów poszczególnych zadań z podziałem na rodzaje np. materiały, usługi, promocję i reklamę, delegacje itp. Kierownicy otrzymują na początku roku wewnętrzne budżety z podziałem na zadania jakie mają w danym roku realizować i biorą odpowiedzialność za realizację celów.

Plan kont umożliwia zaprezentowanie informacji o wydatkach w przekroju klasyfikacji zadaniowej, wydatków bezpośrednich przypadających na działania merytoryczne (działalność podstawowa) i wydatków pośrednich związanych z utrzymaniem instytucji oraz źródłach finansowania zadań.

(dowód: akta kontroli str.185-220, 439-461, 468-482)

10. Zatwierdzony przez Dyrektora Muzeum plan finansowy na 2015 r. nie pozwalał na ustalenie, czy zaplanowane wydatki/koszty odpowiadały w pełnym zakresie planowanej działalności merytorycznej.

Działalność merytoryczna została podzielona na następujące zadania: gromadzenie zbiorów, opracowywanie zbiorów, działalność wystawiennicza, wydawnictwa, dział edukacji, prace naukowo-badawcze, prace remontowo-konserwatorskie, działalność ogólnomuzealną. Plan finansowy ustalony był według szczegółowości: zadanie nr 1 utrzymanie instytucji w tym wynagrodzenia i pochodne, zadanie nr 2 - gromadzenie i przechowywanie zbiorów w tym organizacja wystaw czasowych i remonty obiektów.

(dowód: akta kontroli str. 232-247)

Plan finansowy w 2016 r. ustalony był według szczegółowości jak w planie finansowym na 2015 r., a samodzielny plan merytoryczny na 2016 r. nie został sporządzony.

Dyrektor wyjaśnił, że plan merytoryczny na 2016 r. stanowiła koncepcja programowo-organizacyjna Muzeum przedstawiona podczas procedury konkursowej, stanowiąca załącznik do umowy o pracę.

(dowód: akta kontroli str. 502-503, 593-619)

Plan finansowy na 2017 r. pozwalał na ustalenie, czy zaplanowane wydatki/koszty odpowiadały w pełnym zakresie planowanej działalności merytorycznej.

W planie merytorycznym na 2017 r. ujęte zostały wystawy i wydawnictwa, konferencje, koncerty i edukacja i przeniesione w tej szczegółowości do planu budżetu zadaniowego w podziale na: upowszechnianie kultury i poszerzanie oferty kulturalnej (wystawy), edukacja kulturalna, zachowanie dziedzictwa kulturowego i badanie tożsamości, wydawnictwa oraz badania szkolenia, konferencje.

(dowód: akta kontroli str. 248-257)

11. Muzeum otrzymywało informacje o wysokości dotacji przewidywanej przez Organizatora: w 2015 r. - 10.350,4 tys. zł w 2016 r. - 10.663,0 tys. zł i w 2017 r. - 10.663,0 tys. zł i zgodnie z tą informacją ujmowało w planie finansowym jednostki. Muzeum przekazywało plan finansowy z zachowaniem wyznaczonego przez Organizatora terminu. Muzeum dokonało zmian w planie na podstawie informacji uzyskiwanych od Organizatora.

(dowód: akta kontroli str. 483-501)

12. W planach finansowych Muzeum uwzględniało przychody inne niż dotacja podmiotowa Organizatora tj. dotacje celowe na realizację programów i zadań i przychody z prowadzonej działalności w tym: ze sprzedaży biletów, ze sprzedaży usług i reklam, z najmu i dzierżawy składników majątkowych i z innych np. lekcje muzealne, historyczne urodziny, noclegi, sprzedaż towarów.

Dotacje celowe na realizację programów i zadań wyniosły: 361,6 tys. zł w 2015 r., 553,1 tys. zł w 2016 r. i 504,4 tys. zł w 2017 r., co stanowiło odpowiednio 2,5; 3,6; 3,2% przychodów z działalności bieżącej.

Przychody z prowadzonej działalności wyniosły: 3.691,3 tys. zł w 2015 r., 4.159,3 tys. zł w 2016 r. i 4.296,5 tys. zł w 2017 r., co stanowiło odpowiednio 25,6; 26,9; 26,9% przychodów z działalności bieżącej.

(dowód: akta kontroli str. 353, 365, 396)

13. Muzeum podejmowało działania w celu pozyskania przychodów innych niż dotacja podmiotowa Organizatora:

- w 2015 roku złożyło wnioski do dziewięciu podmiotów na kwotę 14.309,0 tys. zł, z czego uzyskał dofinansowanie siedmiu wniosków na łączną kwotę 5.864,4 tys. zł (41,0 %),
- w 2016 roku złożył wnioski do 11 podmiotów na łączną kwotę 2.940,8 tys. zł, z czego uzyskał dofinansowanie na pięć wniosków na łączną kwotę 1.089,5 tys. zł (37,0 %),
- w 2017 roku złożył wnioski do 11 podmiotów na łączną kwotę: 18.756,3 tys. zł, z czego uzyskał dofinansowanie na dziewięć (oraz jeden na liście rezerwowej) wniosków na łączną kwotę 8.545,6 tys. zł (18,6 %).

(dowód: akta kontroli str. 666-671)

Muzeum podejmowało działania w celu uzyskiwania dochodów własnych z tytułu sprzedaży biletów i karnetów (wzrost z 1.394,5 tys. zł w 2015 r. do 1.922,6 tys. zł w 2017 r.), ze sprzedaży usług tj. udostępniania zdjęć i licencji (wzrost z 118,6 tys. zł do 135,9 tys. zł), z najmu i dzierżawy sal (wzrost z 401,5 tys. zł w 2015 r. do 416,8 tys. zł w 2017 r.) i innych m.in: lekcji muzealnych, historycznych urodzin, wynajmu pokoi gościnnych, przychodów ze sprzedaży towarów (wzrost z 1.776,8 tys. zł w 2015 r. do 1.821,2 tys. zł w 2017 r.).

Dyrektor Muzeum wyjaśnił, że wzrost wpływów wynikał m.in.:

- z wydłużenia godzin pracy w Oddziałach Muzeum,
- z podniesienia cen biletów i wprowadzenia karnetów zachęcających do zwiedzania mniej odwiedzanych Oddziałów,
- z reorganizacji kas i eksponowanie w sposób bardziej przystępny towarów do sprzedaży,
- z uregulowania cen i zasad udostępniania pomieszczeń i terenów należących do Muzeum, opłat za wypożyczenie sprzętu,
- z otwarcia Pracowni Digitalizacji, co przyczyniło się do wzrostu udzielanych licencji i udostępniania zdjęć.

(dowód: akta kontroli str. 622, 640-642)

Muzeum posiadało ofertę dla potencjalnych partnerów określając warunki współpracy w zależności od wybranego pakietu (srebrny od 1 do 10 tys. zł, złoty od 10 do 50 tys. zł i platynowy powyżej 50 tys. zł) m.in.:

- umieszczenie logo partnera na materiałach promocyjnych (ulotki, plakaty, ścianki medialne, strona www), publikacjach wydawanych przez Muzeum,
- ekskluzywne oprowadzenie partnera i jego gości po obiektach Muzeum (niezależnie od godzin otwarcia Muzeum),
- zaproszenia na wszystkie eventy organizowane przez Muzeum,
- umieszczenie logo partnera na biletach wstępu,
- możliwość preferencyjnego wynajmu Sali, a nawet dowolnego Oddziału Muzeum.

(dowód: akta kontroli str.439-457)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Muzeum nie sporządziło planu merytorycznego na 2016 r., wymaganego § 10 pkt 13 Załącznika do Uchwały Nr XXXII/668/12 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie nadania nowego Statutu instytucji kultury pod nazwą: Muzeum Historyczne Miasta Gdańska. Plan merytoryczny na 2017 r. został przedłożony Organizatorowi.

Dyrektor wyjaśnił, że plan merytoryczny na 2016 r. stanowiła koncepcja programowo-organizacyjna Muzeum przedstawiona podczas procedury konkursowej, stanowiąca załącznik do umowy o pracę.

NIK zauważyła jednak, że ww. koncepcja dotyczyła kierunków działań na lata 2015-2018, a nie zadań merytorycznych na 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 502-503)

Ocena częściowa

Muzeum zapewniło warunki organizacyjne, lokalowe i finansowe, które zabezpieczały pełną realizację zadań statutowych. Muzeum rzetelnie opracowało i realizowało własną strategię organizowania, prowadzenia i rozwoju działalności kulturalnej. Muzeum aktywnie działało w celu pozyskania przychodów własnych.

2. Realizacja zadań statutowych przez Muzeum

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2015-2017 Muzeum realizowało zadania określone w obowiązujących w tym czasie statutach.

Z zadań ujętych w planie merytorycznym na 2015 r. nie zostały zrealizowane:

- prace nad scenariuszem wystawy czasowej „Fenomen św. Wojciecha w Europie” – powstanie i kontynuacja wspólnej Europy”,
- kontynuacja prac nad polsko-turecką wystawą „Polskie dary dyplomatyczne i skarby Topkapi”,
- prace nad realizacją wspólnej z Muzeum Okręgowym w Toruniu wystawą czasową „Mikołaj Kopernik – Jan Heweliusz”.

Dyrektor wyjaśnił, że zrezygnowano z tych zadań ze względu na ich wysokie koszty.

Z ujętych w planie zadań na 2017 r. pięć nie zostało zrealizowanych, lecz przesunięto je w czasie na kolejne lata.

(dowód: akta kontroli str. 258-350, 502-523, 620-626)

W latach 2015-2017 liczba odwiedzających Muzeum (osiem Oddziałów) wynosiła: w 2015 r. 353 tys., w 2016 r. 374 tys. (zakładano 356 tys.), w 2017 r. 377 tys. planowano 384 tys. osób, w tym dla pięciu Oddziałów: Ratusza Głównego Miasta, Domu Uphagena, Muzeum Bursztynu, Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku i Muzeum Nauki Gdańskiej nastąpił wzrost liczby odwiedzających. Liczba wystaw czasowych wynosiła w kolejnych latach 24 w 2015 r. i 23 w latach 2016 i 2017. W trzech Oddziałach: Muzeum Nauki Gdańskiej, Twierdzy Wisłoujście i Wartowni nr 1 na Westerplatte w 2015 r. nie odbyła się żadna wystawa czasowa¹², (w latach 2016 i 2017 odpowiednio 2, 2 i 1 wystawy).

W latach 2015-2017 liczba wystaw stałych¹³ wynosiła odpowiednio 11, 9 i 11, z tego w 2017 r. w każdym z ośmiu Oddziałów była co najmniej jedna.

Nakład wydawnictw wzrósł z 2.583 w 2015 r. do 32.196 w 2017 r. co wynikało ze wzrostu nakładu wydawnictw Oddziału Ratusza Głównego Miasta, Z zakładanej na 2016 r. liczby ośmiu wydawnictw zrealizowano siedem, z planowanych na 2017 r. ośmiu wydawnictw zrealizowano 10.

Liczba uczestników wydarzeń (wykłady, oprowadzania kuratorskie, gry miejskie, koncerty, bitwa, Europejskie Dni Dziedzictwa) wzrosła z 17 tys. osób (zakładano 8 tys.) w 2016 r. do 18 tys. (zakładano 10 tys.) w 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 862-1207)

W latach 2008-2017 szacunkowe dane dotyczące muzealiów na ekspozycjach stałych w Muzeum wynosiła od 16 do 20% zbiorów.

Muzeum posiadało na koniec 2017 r. 25.453 obiekty wpisane do „Inwentarza muzealiów”, z czego 4054 (16%) prezentowane były na wystawach stałych, a pozostałe 21.399 obiektów znajdowało się w magazynach.

Dyrektor wyjaśnił, że w ciągu roku nie prowadzi się szczegółowych statystyk dotyczących eksponowanych muzealiów. Uzyskanie takich danych będzie możliwe po całkowitym uzupełnieniu elektronicznej bazy danych. Muzealia są eksponowane w postaci elektronicznej na portalu internetowym.

Z wyjaśnień Dyrektora Muzeum wynikało, że w latach 2015-2017 w żadnym z Oddziałów nie nastąpiła całkowita zmiana ekspozycji, co związane jest ze specyfiką Oddziałów z zabytkowymi wnętrzami (Ratusz Głównego Miasta, Dom Uphagena i Dwór Artusa). Wymieniane były poszczególne elementy wystaw stałych, a w niektórych zostały oddane nowe pomieszczenia.

(dowód: akta kontroli str. 502, 524-525, 628)

2. Oferta wystawiennicza Muzeum skierowana jest do różnych grup wiekowych:

- cykl „Maluszki w Muzeum” dla dzieci dwu-trzy letnich,
- lekcje muzealne dla dzieci i młodzieży,
- lekcje i warsztaty dla osób z dysfunkcjami słuchu, wzroku i poznawczymi,
- zajęcia dla rodzin „Sowoty”,
- zajęcia dla seniorów.

Informacja o ofercie edukacyjnej skierowanej do dzieci i młodzieży zamieszczana jest na stronie internetowej Muzeum, na profilu w mediach społecznościowych,

¹² Wystawy stałe w tych Oddziałach nie były planowane.

¹³ Muzeum nie określiło w strategii mierników w zakresie wystaw stałych.

a także przekazywana - przy pomocy Działu Edukacji Urzędu Miejskiego w Gdańsku - pocztą elektroniczną do wszystkich szkół.

(dowód: akta kontroli str. 620-632)

3. Do czynników wpływających negatywnie na zakres i efektywność prowadzonej działalności merytorycznej Dyrektor zaliczył:

- nieadekwatne do realizowanych zadań zatrudnienie pracowników merytorycznych. Muzeum uzyskało w 2017 r. 13 etatów, a od 2018 r. dodatkowo cztery etaty dla pracowników merytorycznych;
- brak pomieszczeń edukacyjnych przystosowanych do pracy z dziećmi i dorosłymi, utrudniający realizację koncepcji edukacyjnej, zwłaszcza warsztatowej. W wyniku działań obecnego Dyrektora, Muzeum pozyskało teren pod budowę nowej siedziby,
- niewystarczające środki finansowe, co związane jest z odrębnymi programami wystawienniczymi i edukacyjnymi prowadzonymi przez każdy Oddział. Muzeum podejmuje działania dla pozyskiwania środków zewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str. 620-632)

4. W 2017 r. Muzeum przeprowadziło remont Ratusza Głównego Miasta dostosowując budynek dla osób niepełnosprawnych. W budynku przeprowadzono: dobudowę szybu windowego umożliwiającego wjazd na wszystkie poziomy, przebudowę sanitariatów na trzech poziomach zgodnie z wymaganiami zapewniającymi dostęp dla osób niepełnosprawnych i rodzin z małymi dziećmi, dostawę (możliwej do zdemontowania rampy zjazdowej) umożliwiającej dostęp do dwóch najbardziej reprezentacyjnych pomieszczeń Ratusza.

Dokumentacja planowanej przebudowy i adaptacji Wielkiego Młyna w Gdańsku na potrzeby Muzeum Bursztynu zakłada wyposażenie obiektu w windy, szerokie przejścia, strefę zabaw dla dzieci, pełną dostępność do stref ekspozycyjnych, sanitarnych i gastronomicznych.

W pozostałych siedmiu budynkach będących własnością Muzeum nie przeprowadzano robót w zakresie określonym w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowania¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 86-87, 379-383, 411-415, 620-633, 648-649)

Dyrektor Muzeum wyjaśnił, że wszystkie obiekty Muzeum wpisane są na listę obiektów zabytkowych, a ich udostępnienie dla osób niepełnosprawnych wymaga znacznych, nieodwracalnych ingerencji w zabytkową tkankę budynków. Takie działania nie uzyskują akceptacji i zezwoleń Urzędów Konserwatorskich, wymaganych § 2 ust. 4 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 633, 655)

Muzeum użytkowało ponadto cztery obiekty, których nie jest właścicielem¹⁵, co uniemożliwiało przeprowadzanie prac polegających na przebudowie i nadbudowie.

(dowód: akta kontroli str. 86-87, 633)

Muzeum nie jest wyposażone w urządzenia do audiodeskrypcji.

Dyrektor wyjaśnił, że Muzeum przygotowuje się do opracowania audiodeskrypcji, pilotażowo planowane jest przygotowanie scenariusza dla Dworu Artusa, a wdrożenie projektu uzależnione jest od uzyskania dofinansowania zewnętrznego.

¹⁴ Dz. U z 2015 r. poz. 1422, ze zm.

¹⁵ Na podstawie zawartych porozumień.

Na obecnym etapie gromadzone są dane i opinie innych muzeów, które wdrożyły tego typu systemy.

(dowód: akta kontroli str.439-467)

5. Muzeum wykorzystywało:

- do zarządzania i ewidencji zbiorami muzealnymi bazę danych, w której prowadzona jest ewidencja elektroniczna zbiorów,
- system sprzedaży biletów i towarów w sześciu z ośmiu Oddziałów,
- narzędzia elektroniczne do informowania o ofercie: 12 profili na Facebooku, jeden główny, dziewięć dla Oddziałów i dwa tematyczne: Carillony Gdańskie i Dział Edukacji,
- aplikację na smartfony zawierającą gry interaktywne,
- multimedia na wystawach np. stoły dotykowe, rzutniki, animacje 3D.

Muzeum planuje wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów.

(dowód: akta kontroli str. 620-636)

Dyrektor wyjaśnił, że do 2016 r. prace związane z digitalizacją zbiorów wykonywał zewnętrzny wykonawca, natomiast w 2016 r. wyodrębniono Dział Informatyczny i wyposażono pracownię digitalizacji zbiorów.

Muzeum udostępnia pliki do ponownego wykorzystania – informacje o zasadach ponownego wykorzystania zamieszczono na stronie internetowej. W latach 2016 i 2017 Muzeum realizowało dwa projekty finansowane ze środków programu Ministerstwa „Kultura Cyfrowa”, w ramach których digitalizowano zbiory, rozbudowano infrastrukturę i uruchomiono portal do prezentacji zbiorów www.dziedzictwo-gdansk.pl. W ramach tej strony internetowej prezentowane są relacje świadków odbudowy Gdańska po II wojnie światowej, a także dostępna jest usługa „zamów digitalizację”, dzięki której możliwe jest udostępnianie prywatnych zbiorów gdańszczan.

(dowód: akta kontroli str. 526-589, 620-636, 650-655)

6. Wystawom organizowanym w latach 2015-2017 towarzyszyły publikacje katalogów. Część Oddziałów oferuje również niewielkie przewodniki, pełniące również funkcję pamiątki z muzeum. W sklepikach muzealnych oferowane są pamiątki związane z Gdańskiem i jego historią takie jak pocztówki, magnesy, przypinki. Z gastronomii można skorzystać w Oddziale Wartownia nr 1 – wojskowa kuchnia polowa oraz Muzeum Bursztynu – kawiarnia. W pozostałych Oddziałach nie jest dostępna usługa gastronomiczna ze względu na dostęp do szerokiej oferty w pobliżu budynków Muzeum.

(dowód: akta kontroli str. 502, 518-519, 636)

7. Zatrzymanie odbiorców, których udało się już pozyskać, odbywa się poprzez autopromocję przy kasach, gdzie umieszczone są materiały reklamowe, banery, przewodniki, ulotki promujące pozostałe Oddziały. Od 2016 r. w kasach sześciu Oddziałów Muzeum Gdańska można nabyć normalny i ulgowy karnet "8 Muzeów Gdańska" w cenach 30 zł i 50 zł uprawniający do odwiedzenia wszystkich ośmiu oddziałów Muzeum Gdańska.

(dowód: akta kontroli str. 637)

8. Muzeum korzysta z elektronicznego systemu sprzedaży, dzięki któremu identyfikuje odbiorców oferty poprzez zbieranie danych na temat kodów pocztowych osób kupujących bilety. Dane z systemu sprzedaży pozwalają określić korzystanie z oferty przez lokalną społeczność.

W ramach przygotowywanej dokumentacji do realizacji dużych projektów inwestycyjnych z funduszy europejskich Muzeum wykonało również badania ankietowe dotyczące Oddziałów Muzeum Bursztynu i Twierdza Wisłoujście. Dzięki

badaniom poznano profil społeczno-demograficzny zwiedzających, uzyskano informacje na temat charakteru ich wizyty w Gdańsku i w Muzeum.

(dowód: akta kontroli str. 637-638)

9. Informacje o wydarzeniach organizowanych przez Muzeum znajdują się na portalu: kulturaradostepna.pl, a zbiory Muzeum są udostępniane na stronie dziedzictwo-gdansk.pl. W celu wyeliminowania barier finansowych Muzeum:

- ma w ofercie atrakcyjny cenowo (20 zł brutto) bilet rodzinny uprawniający do wstępu ośmiu osób (dwóch dorosłych i sześciorga dzieci) – formalnie Muzeum nie honoruje Karty Dużej Rodziny,
- honoruje Kartę Turysty uprawniającą do nieodpłatnego wstępu do trzech Oddziałów,
- jest partnerem projektu „Akademia Gdańskich Lwiątek”, który umożliwia korzystanie z oferty edukacyjnej Muzeum z 50% bonifikatą,
- uczestniczy w projekcie „Karta Mieszkańca”, która uprawnia do jednego w roku bezpłatnego wstępu do Muzeum Bursztynu,
- posiada atrakcyjny cenowo karnet (50 zł normalny i 30 zł ulgowy) upoważniający do wstępu do ośmiu Oddziałów Muzeum.

(dowód: akta kontroli str. 638-639)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W latach 2015-2017 Muzeum podejmowało wszystkie aktywności wskazane w statucie, realizując zadania merytoryczne zgodnie z planem działalności przedłożonym Organizatorowi. W 2017 r. nastąpił – w porównaniu do 2015 r. – wzrost podstawowych mierników działalności. Oferta Muzeum była skierowana do różnych grup wiekowych odbiorców oraz do szkół i placówek oświatowych.

3. Wydatkowanie środków na prowadzenie działalności kulturalnej

Opis stanu
faktycznego

1. Przychody z działalności bieżącej w 2015 r. zaplanowano w kwocie 14.422,3 tys. zł, a wykonano 14.428,2 tys. zł, w tym 10.375,4 tys. zł stanowiła dotacja podmiotowa Organizatora, 361,6 tys. zł dotacje celowe na realizację wskazanych zadań i programów, a 3.691,3 tys. zł przychody z prowadzonej działalności (wyższe od zaplanowanych o 5,9 tys. zł). Koszty działalności bieżącej zaplanowano w kwocie 13.793,0 tys. zł, a wykonano 13.786,8 tys. zł (99,9%), w tym 6.604,2 tys. zł (47,9%) na wynagrodzenia z pochodnymi, 5.286,3 tys. zł (38,4%) na koszty utrzymania obiektów, 1.896,2 tys. zł (13,7%) pozostałe koszty.

Przychody z działalności bieżącej w 2016 r. zaplanowano w kwocie 15.452,9 tys. zł, a wykonano 15.457,4 tys. zł, w tym 10.745,0 tys. zł stanowiła dotacja podmiotowa Organizatora, 553,1 tys. zł dotacje celowe na realizację wskazanych zadań i programów, a 4.159,3 tys. zł przychody z prowadzonej działalności (wyższe od zaplanowanych o 4,5 tys. zł). Koszty działalności bieżącej zaplanowano w kwocie 14.301,0 tys. zł, a wykonano 14.295,5 tys. zł (99,9%), w tym 6.802,2 tys. zł (47,6%) na wynagrodzenia z pochodnymi, 5.060,7 tys. zł (35,4%) na koszty utrzymania obiektów, 2.432,6 tys. zł (17%) pozostałe koszty.

Przychody z działalności bieżącej w 2017 r. zaplanowano w kwocie 15.948,8 tys. zł, a wykonano 15.951,3 tys. zł, w tym 11.150,4 tys. zł stanowiła dotacja podmiotowa Organizatora, 504,4 tys. zł dotacje celowe na realizację wskazanych zadań i programów, a 4.296,5 tys. zł przychody z prowadzonej działalności (wyższe od zaplanowanych o 2,5 tys. zł). Koszty działalności bieżącej zaplanowano w kwocie 14.582,6 tys. zł, a wykonano 14.576,1 tys. zł (99,9%), w tym 7.550,6 tys. zł (51,8%)

na wynagrodzenia z pochodnymi, 4.353,4 tys. zł (29,9%) na koszty utrzymania obiektów, 2.672,1 tys. zł (18,3%) na pozostałe koszty.

Wyniki finansowe brutto wynosiły 641,5 tys. zł za 2015 r., 1.161,9 tys. zł za 2016 r., 1.375,2 tys. zł za 2017 r.

Dyrektor wyjaśnił, że wzrost zysków wynikał m.in. z: uatrakcyjnienia oferty Muzeum w Oddziałach sezonowych, wydłużenia czasu pracy Muzeum i wynikającej z tego dostępności, podniesienia cen biletów, uregulowania zasad udostępniania pomieszczeń i terenów Muzeum, ujawnienia środków trwałych w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji.

(dowód: akta kontroli str. 352-366, 396-397, 502-515, 646-647, 663-665)

W latach 2015-2017 należności wynosiły:

- 1.082,4 tys. zł w 2015 r., z tego 539,8 tys. zł należności z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (dalej: „ZFŚS”), 452,0 tys. zł z tytułu zwrotu VAT i 90,6 tys. zł należności z tytułu dostaw i usług (w tym wymagalnych 48,0 tys. zł),
- 1.218,1 tys. zł w 2016 r., z tego 453,8 tys. zł należności z ZFŚS, 711,0 tys. zł z tytułu zwrotu VAT i 53,3 tys. zł należności z tytułu dostaw i usług (w tym wymagalnych 14,6 tys. zł),
- 1.145,2 tys. zł w 2017 r., z tego 370,2 tys. zł należności z ZFŚS, 699,7 tys. zł z tytułu zwrotu VAT i 75,2 tys. zł należności z tytułu dostaw i usług (w tym wymagalnych 12,5 tys. zł).

W latach 2015-2017 nastąpił wzrost zobowiązań z 938,3 tys. zł w 2015 r. do 704,9 tys. zł w 2016 r. i 1.793,5 tys. zł w 2017 r. Znaczący wzrost zobowiązań w 2017 r. w porównaniu do 2015 i 2016 wynikał z realizowania przez Muzeum kilku projektów finansowanych w formie dotacji, a w wyniku tego powstało zobowiązanie do zwrotu niewykorzystanej kwoty.

(dowód: akta kontroli str.502-512)

2. W 2015 r. koszty poniesione na utrzymanie instytucji (wynagrodzenia, pochodne od wynagrodzeń, pozostałe koszty utrzymania inwestycji) wyniosły 9.816,6 tys. zł (93,6% planu). Koszty poniesione na działania merytoryczne wyniosły 3.253,1 tys. zł (98,4% planu), w tym na:

- upowszechnianie kultury i poszerzanie oferty kulturalnej¹⁶ 618,9 tys. zł (19,0%),
- edukację kulturalną 44,8 tys. zł (1,4%),
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i budowanie tożsamości 2.140,0 tys. zł (65,8%),
- wydawnictwa 28,9 tys. zł (0,9%),
- badania, szkolenia i konferencje 59,1 tys. zł (1,8%),
- ratunkowy remont Bastionu Ostroróg Fortu Carre Twierdzy Wisłoujście 361,7 tys. zł (11,1%).

(dowód: akta kontroli str.357)

W 2016 r. koszty poniesione na utrzymanie instytucji (wynagrodzenia, pochodne od wynagrodzeń, pozostałe koszty utrzymania inwestycji) wyniosły 11.403,3 tys. zł (99,9% planu). Koszty poniesione na działania merytoryczne wyniosły 2.892,2 tys. zł (100% planu), w tym na:

- upowszechnianie kultury i poszerzanie oferty kulturalnej¹⁷ 567,4 tys. zł (19,6%),
- edukację kulturalną 27,0 tys. zł (0,9%),
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i budowanie tożsamości 2.142,8 tys. zł (74,2%),

¹⁶ Trzy wystawy i zakup eksponatów do obiektów Muzeum.

¹⁷ Wystawy, rekonstrukcje historyczne, koncerty, audioprzewodnik, digitalizacja,

- wydawnictwa 133,5 tys. zł (4,6%),
- badania, szkolenia i konferencje 21,5 tys. zł (0,7%).

(dowód: akta kontroli str.379-394)

W 2017 r. koszty poniesione na utrzymanie instytucji (wynagrodzenia, pochodne od wynagrodzeń, pozostałe koszty utrzymania inwestycji) wyniosły 12.399,0 tys. zł (99,4% planu). Koszty poniesione na działania merytoryczne wyniosły 2.177,1 tys. zł (100% planu), w tym na:

- upowszechnianie kultury i poszerzanie oferty kulturalnej¹⁸ 934,6 tys. zł (42,9%),
- edukację kulturalną 25,6 tys. zł (1,2%),
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i budowanie tożsamości 941,9 tys. zł (43,3%),
- wydawnictwa 120,0 tys. zł (5,5%),
- badania, szkolenia i konferencje 155,0 tys. zł (7,1%).

(dowód: akta kontroli str.411-438)

Na podstawie badanych trzech wystaw czasowych realizowanych w kolejnych latach objętych kontrolą ustalono, że:

- dla prezentowanej w 2015 r. wystawy „Od kamienia do obrazu, czyli rzecz o pigmentach mineralnych” określono i zrealizowano zakładany czas trwania projektu, liczbę odbiorców (bez wskazania struktury wiekowej), wstępnie ustalono koszty przedsięwzięcia na kwotę 18,2 tys. zł, a poniesione wydatki wyniosły 15,9 tys. zł.
- dla prezentowanej w 2016 r. wystawy – „...odwracamy dusze nasze na ścieżki pokoju i zgody” Gdańsk i Krzyżacy w 550 rocznicę zawarcia II pokoju toruńskiego” określono i zrealizowano zakładany czas trwania projektu, liczbę i strukturę wiekową odbiorców, ustalono koszty przedsięwzięcia na kwotę 172,4 tys. zł, na podstawie analogicznych realizacji wystaw muzealnych, a poniesiony koszt wyniósł 137,4 tys. zł (uzyskano oszczędności związane z zakupem ekranów szklanych i gablot wystawienniczych¹⁹);
- dla prezentowanej w 2017 r. wystawy „Gdańsk oczyma Johanna Carla Schultza” określono i zrealizowano zakładany czas trwania projektu, strukturę wiekową odbiorców, ustalono również, że Muzeum nie poniesie dodatkowych kosztów realizacji projektu w wyniku wykorzystania zbiorów własnych Oddziału Dwór Artusa i wtórnego użycia materiałów koniecznych do ekspozycji zbiorów. Projekt stanowił uzupełnienie wystawy stałej w związku z tym nie opracowano analiz na temat opłacalności i nie założono liczby odbiorców (wystawy w Dworze Artusa w czasie trwania tego projektu obejrzało 10.769 osób).

(dowód: akta kontroli str.672-747)

3. W latach 2015-2017 koszty utrzymania bazy stanowiły przede wszystkim: materiały i wyposażenie, energia, usługi remontowe, inne usługi obce i amortyzacja. Koszty te wyniosły:

- w 2015 r. - 6.624,6 tys. zł, w tym materiały i wyposażenie 336,3 tys. zł, energia 634,0 tys. zł (ogrzewanie 224,7 tys. zł i energia elektryczna 372,6 tys. zł), usługi remontowe 1.886,4 tys. zł, inne usługi obce: 2.429,6 tys. zł (w tym m.in.: konserwacje i przeglądy 184,3 tys. zł ochrona 865,6 tys. zł, czynsz za piwnice Dworu Artusa i Wieże Kościoła 96,6 tys. zł, usługi telekomunikacyjne i internet 92,8 tys. zł, usługi informatyczne 39,0 tys. zł),

¹⁸ Wystawy, rekonstrukcje historyczne, koncerty, audioprzewodnik, digitalizacja,

¹⁹ Planowane wydatki wynosiły 68,4 tys. zł, dokonane wydatki 43,0 tys. zł.

- w 2016 r. - 6.630,2 tys. zł, w tym: materiały i wyposażenie 320,7 tys. zł, energia 569,8 tys. zł (w tym ogrzewanie 219,6 tys. zł i energia elektryczna 350,2 tys. zł), usługi remontowe 2.049,6 tys. zł, inne usługi obce 2.120,6 tys. zł (w tym m.in. konserwacje i przeglądy 194,7 tys. zł ochrona 1.010,9 tys. zł, czynsz za piwnice Dworu Artusa i Wieże Kościoła 90,8 tys. zł, usługi telekomunikacyjne i internet 46,4 tys. zł, usługi informatyczne 58,2 tys. zł),
- w 2017 r. - 6.023,7 tys. zł, w tym materiały i wyposażenie 277,8 tys. zł, energia 588,7 tys. zł, (ogrzewanie 232,8 tys. zł i energia elektryczna 356,0 tys. zł, usługi remontowe 774,4 tys. zł, inne usługi obce 2.712,6 tys. zł (w tym m.in.: konserwacje i przeglądy 177,2 tys. zł, ochrona 1.331,7 tys. zł, czynsz za piwnice Dworu Artusa i Wieże Kościoła 98,4 tys. zł, usługi telekomunikacyjne i internet 68,4 tys. zł, usługi informatyczne 44,5 tys. zł).

W badanym okresie Muzeum przeprowadziło dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego związane z kosztami utrzymania instytucji:

- w 2016 r. postępowanie w trybie zamówienia z wolnej ręki na „Dostawę energii cieplnej do obiektów Muzeum Historycznego Miasta Gdańska” (art. 67ust. 1 pkt. 1 lit. a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych ²⁰ (dalej: „PZP”). Umowę zawarto 30 grudnia 2016 r. na okres trzech lat na kwotę 738,0 tys. zł. Koszty poniesione na energię w latach 2015-2017 wyniosły odpowiednio 634,0 tys. zł, 569,8 tys. zł, 588,7 tys. zł.
- w 2017 r. postępowanie na podstawie art. 138g i art. 138o ustawy PZP na usługi społeczne: „Świadczenie usług ochrony osób i mienia w obiektach Muzeum Historycznego Miasta Gdańska”. Umowę zawarto 19 stycznia 2017 r. na okres trzech lat na kwotę 3.063,2 tys. zł. Koszty poniesione w latach 2015-2017 na ochronę wyniosły odpowiednio 865,6 tys. zł, 1.010,9 tys. zł, 1.331,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 672-759, 817-861)

4. W latach 2015-2017 Muzeum wystąpiło o przyznanie 14 dotacji celowych z czego otrzymało 11 dotacji celowych na kwotę 1.057,6 tys. zł, w tym 10²¹ od Ministra KiDN oraz jedną dotację celową od Muzeum Historii Polski w Warszawie na wystawę „Miasto z gruzów. Odbudowa Gdańska oczami świadków” – przyznana w kwocie 23,0 tys. zł, wykorzystana 22,6 tys. zł.

Ministerstwo nie przyznało środków w trzech przypadkach:

- wystawa „Gdańskie przyrodnicze kolekcje bursztynu” kwota wnioskowana 131,0 tys. zł,
- wystawa czasowa: „Bursztynowe art. deco. o bursztynie w dwudziestoleciu międzywojennym” wnioskowana kwota 177,9 tys. zł,
- „Zabytek do szkoły” wnioskowana kwota 171,4 tys. zł.

Dyrektor wyjaśnił, że jeden projekt nie spełniał warunków formalnych, a dwa zostały ocenione pozytywnie, ale Ministerstwo nie zapewniło środków na wszystkie projekty.

(dowód: akta kontroli str. 650-656, 666-671)

²⁰ Dz. U z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

²¹ Muzeum otrzymało dotację na „Ratunkowy remont Bastionu Ostroróg Fortu Carre Twierdzy Wisłoujście” w kwocie 439,7 tys. zł. Kwota wykorzystana wyniosła 361,6 tys. zł, zadanie pt. Naprzód Rodacy! Audioprzewodnik po Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku przyznane w kwocie 26,8 tys. zł, wykonane w kwocie 25,2 tys. zł, zadanie pod tytułem Zespół Podbramia ul. Długiej w Gdańsku – wyniki badań archeologicznych przyznanej w kwocie 56,0 tys. zł wykonana w kwocie 51,4 tys. zł, Cyfrowe dziedzictwo Pomorza – digitalizacja i udostępnianie zbiorów przyznana w kwocie 30,6 tys. zł wykorzystana w całości, Krzyżacy i Gdańsk w 550 rocznicę zawarcia II pokoju toruńskiego przyznana w kwocie 68,8 tys. zł wykorzystana w całości (kwota przyznanej dotacji wynosiła 113,7 tys. zł i przeznaczona była na zadania bieżące i inwestycyjne), wystawa pt. „Pod królewską koroną. Kazimierz Jagiellończyk a Gdańsk w 560 rocznicę wielkiego przywileju” przyznana w kwocie 86,5 tys. zł wykorzystana w kwocie 85,8 tys. zł, Podwodne rozpoznanie wokół obszaru Twierdza Wisłoujście w Gdańsku w kwocie 59,4 tys. zł, wykorzystano w całości. Cyfrowe dziedzictwo Pomorza – digitalizacja i udostępnianie zbiorów (etap II) przyznana w kwocie 272,0 tys. zł, wykorzystana w całości, „Witajcie Koledzy! Konserwacja i udostępnianie pamiątek po rozstrzelanych obrońcach Poczty Polskiej w Gdańsku w kwocie 24,0 tys. zł wykorzystana w całości (kwota dotacji wynosiła 46,9 tys. zł, i przeznaczona była na zadania bieżące i inwestycyjne), Opracowanie scenariusza i projekt nowej wystawy stałej w Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku przyznana w kwocie 49,1 tys. zł wykorzystana 40,6 tys. zł.

W latach 2015-2017 Organizator nie przekazywał Muzeum dotacji celowych na realizację programów i wystaw. W 2016 r. Organizator zwiększył dotację podmiotową o 12,0 tys. zł na wystawę archeologiczną wykopalisk z placu budowy Forum Gdańsk.

(dowód: akta kontroli str.221, 666-667)

5. W 2015 r. Muzeum nie otrzymało dotacji na inwestycje i nie realizowało inwestycji ze środków własnych.

W latach 2016-2017 Muzeum otrzymało dotacje w kwocie 6.594,9 tys. zł na realizację ośmiu inwestycji:

- w ramach wystawy „Krzyżacy i Gdańsk w 550 rocznicę zawarcia II pokoju toruńskiego” w kwocie 21,4 tys. zł, (przyznana przez Ministra KiDN),
- na „Regionalne kolekcje sztuki współczesnej” ze środków Ministra KiDN 145,0 tys. zł (wykorzystana w całości),
- na „Przebudowę i adaptację zabytkowego Wielkiego Młyna w Gdańsku na potrzeby Muzeum Bursztynu” na kwotę 121,0 tys. zł (dotacja od Organizatora),
- na zakup i dostawę sprzętu IT oraz wyposażenie na potrzeby digitalizacji w kwocie 300,0 tys. zł (dotacja od Organizatora),
- na zadanie „Przywracanie blasku Drodze Królewskiej w Gdańsku – rewitalizacja Ratusza Głównego Miasta i Dworu Artusa” w kwocie 3.091,2 tys. zł z Regionalnego Programu Rozwoju Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (wykorzystano 1.250,0 tys. zł); 1.967,9 tys. zł (dotacja od Organizatora) (wykorzystano 833,3 tys. zł) i 95,9 tys. zł,
- przebudowę i adaptację zabytkowego Wielkiego Młyna w Gdańsku na potrzeby Muzeum Bursztynu w kwocie 73,5 tys. zł (ze środków Organizatora - wykorzystana w całości),
- „Witajcie Koledzy! Konserwacja i udostępnianie pamiątek po rozstrzelanych obrońcach Poczty Polskiej” w Gdańsku w kwocie 20,0 tys. zł z dotacji Ministra (wykorzystana w całości),
- budowę windy w Ratuszu Głównego Miasta (500,0 tys. zł dotacja od Organizatora), 373,0 tys. zł ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (wykorzystane w całości).

Rozliczenie wykorzystania dotacji²² udzielonych przez Organizatora wykazało, że:

- dotacja na budowę windy w Ratuszu Głównego Miasta została wykorzystana w całości, zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczona.
- dotacja na zakup i dostawę sprzętu IT oraz wyposażenie na potrzeby digitalizacji w kwocie 300,0 tys. zł została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem i prawidłowo rozliczona. Środki niewykorzystane w kwocie 58,0 tys. zł zwrócono w terminie.

Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na realizację ww. zadań przeprowadzono zgodnie z procedurą określoną w Prawie zamówień publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 760-816)

W działalności Muzeum w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W latach 2015-2017 Muzeum skutecznie pozyskiwało środki finansowe na prowadzenie działalności kulturalnej. Otrzymane dotacje wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem, postanowieniami zawartych umów oraz w sposób efektywny. Muzeum planowało i prowadziło działalność statutową w zakresie i formach dostosowanych do możliwości finansowych.

²² na zakup i dostawę sprzętu IT oraz wyposażenie na potrzeby digitalizacji w kwocie 242,0 tys. zł z dotacji przyznanej przez Organizatora. Budowę windy w Ratuszu Głównego Miasta w kwocie 500,0 tys. zł dotacji od Organizatora, 373,0 tys. zł ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i 371,1 tys. zł ze środków własnych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Gdańsk, dnia 18 maja 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

Kontroler
Agnieszka Solecka
specjalista kontroli państwowej

Agnieszka Solecka
.....
podpis

WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

2 up. *Ewa Duszka*
.....
podpis

²³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.